

Laidiens: **11.06.2020., Nr. 112**

Oficiālās publikācijas Nr.: **2020/112.7**

Ministru kabineta noteikumi Nr. 374

Rīgā 2020. gada 9. jūnijā (prot. Nr. 40 12. §)

Dzelzceļa savstarpējās izmantojamības noteikumi

*Izdoti saskaņā ar Dzelzceļa likuma 3.¹ panta ceturto daļu,
43.² panta astoto un deviņo daļu, 43.³ panta otro daļu,
43.⁴ panta trešo daļu, 43.⁵ panta ceturto un
septiņpadsmito daļu un likuma
"Par atbilstības novērtēšanu"
7. panta pirmo un otro daļu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka:

- 1.1. pamatprasības (1. pielikums) Eiropas Savienības dzelzceļa sistēmai, apakšsistēmām un savstarpējas izmantojamības komponentiem, tostarp saskarnēm (turpmāk – pamatprasības);
- 1.2. kārtību, kādā Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija (turpmāk – inspekcija) pieņem lēmumu atļaut pretendenta nepiemērot vienu vai vairākas savstarpējās izmantojamības tehniskās specifikācijas vai to daļas;
- 1.3. prasības apakšsistēmu laišanai tirgū un to atbilstības novērtēšanai;
- 1.4. prasības savstarpējas izmantojamības komponentu laišanai tirgū un atbilstības novērtēšanai;
- 1.5. kārtību, kādā inspekcija izsniedz, aptur un atsauc atļaujas par stacionāro iekārtu nodošanu ekspluatācijā;
- 1.6. kārtību, kādā Komisijas 2018. gada 4. aprīļa Īstenošanas Regula (ES) 2018/545, ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2016/797 nosaka dzelzceļa ritekļa atļaujas un dzelzceļa ritekļa tipa atļaujas piešķiršanas procesa praktisko kārtību (turpmāk – regula (ES) 2018/545), tiek piemērota Latvijā;
- 1.7. kārtību, kādā inspekcija izdod, aptur, atjauno, groza vai atsauc atļauju 1520 mm sliežu ceļa platuma kravas vagonu un pasažieru vagonu laišanai tirgū (turpmāk – 1520 mm sliežu ceļa platuma vagoni).

2. Noteikumos lietoti šādi termini:

- 2.1. tehniskā specifikācija – dokuments, kurā tiek noteiktas tehniskās prasības, kurām atbilst produkts, apakšsistēma, process vai pakalpojums;
- 2.2. Eiropas specifikācija – Latvijas nacionālā standarta statusā reģistrēts Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra Regulas (ES) Nr. 1025/2012 par Eiropas standartizāciju, ar ko groza Padomes Direktīvas 89/686/EEK un 93/15/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 94/9/EK, 94/25/EK, 95/16/EK, 97/23/EK,

98/34/EK, 2004/22/EK, 2007/23/EK, 2009/23/EK un 2009/105/EK, un ar ko atceļ Padomes Lēmumu 87/95/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu Nr. 1673/2006/EK (turpmāk – regula (ES) Nr. 1025/2012), 2. panta 1. punkta "b" apakšpunktā minētais Eiropas standarts, Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likumā minētais Eiropas tehniskais novērtējums vai kopējā tehniskā specifikācija;

2.3. paziņotā institūcija – nacionālās akreditācijas institūcijas akreditēta savstarpējas izmantojamības komponentu un strukturālo apakšsistēmu atbilstības novērtēšanas institūcija, kura ir paziņota Eiropas Komisijai saskaņā ar normatīvajiem aktiem par kārtību, kādā izveido paziņošanas komisiju, kā arī par kārtību, kādā komisija pieņem lēmumu un paziņo Eiropas Komisijai par atbilstības novērtēšanas institūcijām, kas veic atbilstības novērtēšanu reglamentētajā sfērā, vai cita Eiropas Savienības dalībvalsts vai Eiropas Ekonomikas zonas valsts paziņota savstarpējas izmantojamības komponentu un strukturālo apakšsistēmu atbilstības novērtēšanas institūcija;

2.4. nacionālo prasību novērtēšanas institūcija – šo noteikumu 20. punktā minētajām prasībām atbilstoša un saskaņā ar normatīvajiem aktiem par atbilstības novērtēšanas institūciju novērtēšanu, akreditāciju un uzraudzību nacionālās akreditācijas institūcijas akreditēta produktu sertificēšanas, inspicēšanas vai pārvaldības sistēmas sertificēšanas institūcija, kura novērtē strukturālo apakšsistēmu atbilstību šajos noteikumos minētajām nacionālajām prasībām;

2.5. produkts – ražošanas procesa rezultātā iegūts produkts, tostarp savstarpējas izmantojamības komponents un apakšsistēma;

2.6. pamatparametri – reglamentējošie, tehniskie vai ekspluatācijas nosacījumi, kas izšķirīgi ietekmē savstarpēju izmantojamību un ir norādīti attiecīgajās savstarpējās izmantojamības tehniskajās specifikācijās;

2.7. modernizācija – apakšsistēmas vai tās daļas ievērojami pārveidošanas darbi, kas uzlabo apakšsistēmas vispārējo darbību, radot izmaiņas "EK" verifikācijas deklarācijai pievienojamajā tehniskajā dokumentācijā, ja minētā tehniskā dokumentācija pastāv;

2.8. atjaunošana – apakšsistēmas vai tās daļas ievērojami nomaiņas darbi, kas nemaina apakšsistēmas vispārējo darbību;

2.9. esošā dzelzceļa sistēma – infrastruktūra, kurā ietilpst esošā dzelzceļa tīkla sliežu ceļi un stacionārās iekārtas, kā arī jebkuras kategorijas un izcelsmes ritekļi, kas izmanto šo infrastruktūru;

2.10. remonts – aizstāšana saistībā ar apkopi, kas ir profilaktiska vai koriģējoša komponentu nomaiņa ar detaļām, kam ir identiskas funkcijas un darbības parametri;

2.11. pasūtītājs – komersants, publiska persona vai tās iestāde, kas slēdz līgumus un pasūta dzelzceļa sistēmas apakšsistēmu projektēšanu, būvi, izgatavošanu, modernizāciju vai atjaunošanu;

2.12. projekts izstrādes beigu posmā – projekts, kurš ir tādā plānošanas vai būvniecības posmā, kad izmaiņas tehniskajā specifikācijā var apdraudēt projekta paredzēto dzīvotspēju;

2.13. saskaņotais standarts – Eiropas standarts, kā definēts regulas (ES) Nr. 1025/2012 2. panta 1. punkta "c" apakšpunktā;

2.14. ritekļa tips – tips, ar ko nosaka ritekļa galvenos konstrukcijas raksturlielumus, kādi iekļauti attiecīgajā verifikācijas modeli aprakstītajā tipa vai konstrukcijas pārbaudes sertifikātā;

2.15. ritekļu sērija – vairāki viena tipa identiski ritekļi;

- 2.16. paredzētais ekspluatācijas stāvoklis – parastais darbības režīms un paredzams traucēts ekspluatācijas režīms (tostarp nodilums), kas atbilst tehniskajā dokumentācijā un tehniskās apkopes dokumentācijā norādītajam diapazonam un nosacījumiem;
- 2.17. pieņemams Eiropas Savienības atbilstības nodrošināšanas līdzeklis – Eiropas Savienības Dzelzceļu aģentūras izdots atzinums, kas nosaka veidus, kā panākt atbilstību pamatprasībām;
- 2.18. pieņemams Latvijas atbilstības nodrošināšanas līdzeklis – inspekcijas izdots atzinums, kas nosaka veidus, kā panākt atbilstību nacionālajām prasībām;
- 2.19. ražotājs – jebkura fiziska vai juridiska persona, kas ražo produktu savstarpējas izmantojamības komponentu, apakšsistēmas vai ritekļu veidā vai liek tos projektēt vai ražot (būvēt) un piedāvā tos tirgū ar savu vārdu, nosaukumu vai preču zīmi;
- 2.20. pilnvarotais pārstāvis – jebkura fiziska vai juridiska persona, kas reģistrēta Eiropas Savienībā un kas saņēmusi ražotāja vai pasūtītāja rakstisku pilnvarojumu, pildot konkrētus uzdevumus, rīkoties minētā ražotāja vai pasūtītāja vārdā;
- 2.21. persona ar ierobežotām pārvietošanās spējām – jebkura persona, kas cieš no pastāvīgiem vai pagaidu fiziskiem, garīgiem, intelektuāliem vai maņu orgānu traucējumiem, kuri, saskaroties ar dažādiem šķēršļiem, var traucēt minētajai personai pilnībā un efektīvi izmantot transportu līdzvērtīgi ar citiem pasažieriem vai kuras mobilitāte, izmantojot transportu, ir ierobežota vecuma dēļ;
- 2.22. apakšsistēmas vispārējā darbība – apakšsistēmas funkcionalitāte atbilstoši pamatprasībām, savstarpējas izmantojamības tehniskajām specifikācijām, nacionālajām prasībām, kā arī dzelzceļa infrastruktūras reģistrā norādītajām stingri izteikta vietējā rakstura prasībām un ierobežojumiem (turpmāk – vietējie nosacījumi);
- 2.23. "EK" verifikācija – procedūra, kuru strukturālās apakšsistēmas pasūtītājs, ražotājs vai to pilnvarots pārstāvis veic, lai pierādītu, ka attiecīgo tieši piemērojamo Eiropas Savienības tiesību aktu prasības un nacionālās prasības, kas attiecas uz apakšsistēmu, ir izpildītas un ka attiecīgo apakšsistēmu var atļaut nodot ekspluatācijā vai laist tirgū.
3. Saskaņā ar Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likumu pasūtītāja sagatavotās tehniskās specifikācijas, kas ir vajadzīgas Eiropas specifikāciju vai citu Savienībā izmantojamo standartu papildināšanai, nedrīkst būt pretrunā ar pamatprasībām.

II. Atbilstības novērtēšanas institūcijas

4. Paziņotā institūcija atbilst šādām prasībām:

4.1. paziņotajai institūcijai ir juridiskās personas statuss;

4.2. paziņotā institūcija spēj veikt visus atbilstības novērtēšanas uzdevumus, kuri tai noteikti attiecīgajā savstarpējas izmantojamības tehniskajā specifikācijā un saistībā ar kuriem tā ir paziņota, neatkarīgi no tā, vai šos uzdevumus veic pati paziņotā institūcija vai tie tiek veikti tās vārdā, paziņotajai institūcijai uzņemoties atbildību;

4.3. paziņotajai institūcijai atbilstoši veicamajām atbilstības novērtēšanas procedūrām un produktu veidiem un kategorijām, attiecībā uz kurām tā ir paziņota, ir:

4.3.1. nepieciešamie darbinieki ar atbilstīgām tehniskām zināšanām un pietiekamu pieredzi, lai veiktu atbilstības novērtēšanas darbības;

- 4.3.2. izstrādāts procedūru apraksts, saskaņā ar kurām jāveic atbilstības novērtēšana, nodrošinot to pārredzamību un spēju šīs procedūras piemērot;
- 4.3.3. izstrādāta atbilstoša politika un procedūras, ar ko uzdevumi, kurus tā veic kā paziņotā institūcija, ir nodalīti no citām darbībām;
- 4.3.4. atbilstīgas procedūras darbību veikšanai, kurās pienācīgi ņem vērā uzņēmuma lielumu, nozari, kurā tas darbojas, tā struktūru, attiecīgās produkta tehnoloģijas sarežģītības pakāpi un to, vai ražošanas process ir sērijveida vai ne;
- 4.3.5. nepieciešamie līdzekļi, lai pienācīgi veiktu tehniskos un administratīvos uzdevumus, kuri saistīti ar atbilstības novērtēšanas darbībām, un tai ir piekļuve visam nepieciešamajam aprīkojumam vai iekārtām un telpām;
- 4.4. paziņotajai institūcijai ir apdrošināta civiltiesiskā atbildība attiecībā uz darbībām, ko tā ir tiesīga veikt;
- 4.5. paziņotās institūcijas nodarbinātie ievēro profesionālo konfidencialitāti attiecībā uz visu informāciju, kas iegūta, veicot atbilstības novērtēšanas darbības (izņemot informāciju, kura tiek sniegta tās Eiropas Savienības dalībvalsts kompetentajām iestādēm, kurā darbības tiek veiktas);
- 4.6. paziņotā institūcija piedalās attiecīgajās standartizācijas aktivitātēs un tieši vai ar ieceltu pārstāvju starpniecību piedalās Eiropas Komisijas organizētajās paziņoto institūciju koordinācijas darba grupās par atbilstības novērtēšanu Eiropas Savienības dzelzceļu sistēmā, kā arī nodrošina, ka informācija par minētajām aktivitātēm ir pieejama tās darbiniekiem, kas veic atbilstības novērtēšanu. Paziņotā institūcija savā darbībā kā pamatnostādnes izmanto paziņoto institūciju darba grupas lēmumus un sagatavotos dokumentus;
- 4.7. paziņotā institūcija, kura paziņota attiecībā uz vilcienu vadības un signalizācijas stacionāro lauka iekārtu apakšsistēmu vai vilcienu vadības un signalizācijas borta iekārtu apakšsistēmu, piedalās Eiropas Dzelzceļa satiksmes vadības sistēmas (*ERTMS*) paziņoto institūciju darba grupā, kas minēta Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 11. maija Regulas (ES) 2016/796 par Eiropas Savienības Dzelzceļu aģentūru un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 881/2004 (turpmāk – regula (ES) 2016/796), 29. pantā vai nodrošina, ka darbiniekiem, kas veic atbilstības novērtēšanu, ir pieejama informācija par darbībām, ko veic minētā darba grupa. Paziņotā institūcija savā darbībā izmanto minētās darba grupas izstrādātās pamatnostādnes. Ja paziņotā institūcija uzskata, ka pamatnostādnes piemērot ir nelietderīgi vai nav iespējams, tā savus apsvērumus iesniedz apspriešanai darba grupā, lai pastāvīgi pilnveidotu pamatnostādnes.
5. Lai nodrošinātu paziņotās institūcijas objektivitāti, tā atbilst šādām prasībām:
- 5.1. paziņotā institūcija darbojas kā trešā persona, kas ir neatkarīga no tās novērtējamā produkta projektēšanā, ražošanā, piegādē, uzstādīšanā, lietošanā vai tehniskajā apkopē iesaistītajiem saimnieciskās darbības veicējiem (to apvienībām);
- 5.2. ja paziņotā institūcija ir tādas biedrības vai nodibinājuma biedrs (loceklis), kas saistīta ar novērtējamo produktu projektēšanu, ražošanu, piegādi, uzstādīšanu, lietošanu vai tehnisko apkopi, tā pierāda savu neatkarību un interešu konflikta neesību;
- 5.3. tiek nodrošināta paziņotās institūcijas, tās vadības un darbinieku objektivitāte, veicot atbilstības novērtēšanas darbības;
- 5.4. paziņotās institūcijas vadība un darbinieki, kas ir atbildīgi par atbilstības novērtēšanu, nav novērtējamo produktu projektētāji, ražotāji, piegādātāji, uzstādītāji, pircēji, īpašnieki, lietotāji, apkalpotāji vai to pilnvarotie

pārstāvji. Tas neliedz viņiem izmantot novērtētos produktus paziņotās institūcijas darbībā vai personiskiem mērķiem;

5.5. paziņotās institūcijas vadība un darbinieki, kas ir atbildīgi par atbilstības novērtēšanu, nav tieši saistīti ar šo produktu projektēšanu, ražošanu vai būvniecību, tirdzniecību, uzstādīšanu, lietošanu vai apkalpošanu un nepārstāv šajās darbībās iesaistītās personas;

5.6. paziņotās institūcijas vadība un darbinieki neiesaistās darbībās (tostarp konsultēšanā), kas var būt pretrunā viņu lēmuma neatkarībai un godīgumam saistībā ar paziņotajai institūcijai noteiktajām novērtēšanas darbībām;

5.7. paziņotā institūcija nodrošina, ka tās filiāļu un apakšuzņēmēju darbība neietekmēs atbilstības novērtēšanas konfidencialitāti, objektivitāti un taisnīgumu;

5.8. paziņotā institūcija un tās darbinieki atbilstības novērtēšanu veic profesionāli, godprātīgi un ir tehniski kompetenti. Attiecīgais personāls ir brīvs no jebkādas ietekmes (tostarp finansiālas), kas varētu ietekmēt viņu lēmumu vai atbilstības novērtēšanas rezultātus, īpaši no to personu vai personu grupu puses, kuras ir ieinteresētas šo darbību rezultātā;

5.9. atlīdzības sistēma paziņotās institūcijas vadībai un darbiniekiem, kas veic atbilstības novērtēšanas darbības, nav atkarīga no veikto novērtējumu skaita vai to rezultātiem.

6. Paziņotās institūcijas darbiniekiem, kas atbildīgi par atbilstības novērtēšanas darbību veikšanu, ir:

6.1. veikta padziļināta tehniskā un profesionālā apmācība par visām attiecīgajām atbilstības novērtēšanas darbībām;

6.2. pietiekamas zināšanas par prasībām attiecībā uz veicamajām atbilstības novērtēšanas darbībām un pienācīga kompetence tās veikt;

6.3. atbilstīgas zināšanas un sapratne par pamatprasībām, piemērojamajiem saskaņotajiem standartiem un attiecīgajiem tiesību aktiem (tostarp Eiropas Savienības tiesību aktiem);

6.4. nepieciešamās spējas sagatavot sertifikātus, dokumentāciju un atbilstības novērtējuma ziņojumus, kas pierāda veikto atbilstības novērtēšanu.

7. Ja atbilstības novērtēšanas institūcija apliecina savu atbilstību kritērijiem, kas noteikti attiecīgajos piemērojamajos saskaņotajos standartos vai to daļās, uz kuriem atsaucas ir publicētas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī, to uzskata par atbilstošu šo noteikumu 4., 5. un 6. punktā minētajām prasībām, ciktāl piemērojamie saskaņotie standarti aptver šīs prasības.

8. Ja paziņotā institūcija slēdz līgumu ar apakšuzņēmēju par konkrētu atbilstības novērtēšanas uzdevumu veikšanu vai nodod šo uzdevumu veikšanu filiālei, tā nodrošina, ka apakšuzņēmējs vai filiāle atbilst šo noteikumu 4., 5. un 6. punktā minētajām prasībām, un informē par to Ekonomikas ministriju. Paziņotā institūcija uzņemas pilnu atbildību par apakšuzņēmēju vai filiāļu veiktajām darbībām neatkarīgi no tā, kur tie šīs darbības veic.

9. Paziņotā institūcija konkrētas atbilstības novērtēšanas darbības veikšanu nodod apakšuzņēmējam vai filiālei tikai tad, ja tam piekrīt klients.

10. Paziņotā institūcija glabā dokumentus par apakšuzņēmēja vai filiāles kompetences novērtēšanu un to veiktajām atbilstības novērtēšanas darbībām saskaņā ar attiecīgo savstarpējas izmantojamības tehnisko specifikāciju, lai minētie dokumenti būtu pieejami Ekonomikas ministrijai.